

AUTISMUS POHLEDEM LÉKAŘE

Petra Bendová

OŠLEJŠKOVÁ, H. Autismus. *Pediatric po promoci*, 2004, č. 3–4, roč. I., s. 42–45. ISSN 1214-6773.

Autorka se v odborném článku komplexně zabývá problematikou autismu, resp. jeho diagnostikou, incidencí, klinickým obrazem, ale i klasifikačními přístupy a jednotlivými subtypy tohoto postižení.

MUDr. Hana Ošlejšková již v úvodu odborného pojednání hovoří o základní charakteristice poruch autistického spektra, jež je specifikována triádou behaviorálních symptomů, mezi něž řadíme problémy v sociální interakci, deficity ve verbální i neverbální komunikaci, jakož i omezené a stereotypně se opakující rituály i zájmy.

Autorka se dále ve zkratce zabývá historickým kontextem deskripce symptomů a systematizace autismu v mezinárodní klasifikaci nemocí a řadí jej do skupiny neurovývojových poruch mezi tzv. pervazivní vývojové poruchy. Pozornost zaměřuje také na incidenci výskytu autismu, jeho etiologii a patogenezi.

Poměrně velká část tohoto odborného článku je věnována i popisu klinického obrazu autismu a následné podrobné deskripci triády behaviorálních symptomů v kontextu psychologického obrazu osobnosti jedince s autismem. Dr. Ošlejšková zde zdůrazňuje, že autisté nerozumějí symbolům odpovídajícím jejich mentálnímu věku, a proto nejsou schopni ani adekvátně komunikovat, neboť symbolika je považována za základ mezilidské komunikace. Proto také, podle slov autorky, autisté v podstatě nechápou to, co vidí, slyší, prožívají! Jejich slovní projev bývá stereotypní, pedantický, fádni, bez intonace a emocí, se zvláštní dikcí a bez porozumění významu sociální funkce jazyka. V důsledku narušení komunikační schopnosti, empatie a spontaneity nejsou proto autisté schopni navazovat normální mezilidské vztahy, odmítají změny, mají chudou fantazii, představivost, preferují stereotypy a omezené zájmy mnohdy dovedené až k absurdní dokonalosti.

Autorka dále uvádí, že s diagnózou autismus se přibližně ve 2/3 případů pojí také poškození mentálních funkcí, ale i poruchy vývoje řeči, epilepsie, syndromy ADHD, ADDD a syndrom neobratného dítěte.

V článku také prezentuje současné trendy klasifikace autismu podle manuálu Americké psychiatrické asociace – Diagnostický a statistický manuál mentálních onemocnění – (DSM – IV, 1994) a dle Světové zdravotnické organi-

zace – viz mezinárodní klasifikace mentálních a behaviorálních poruch (MNK/ICD 10, 1993). Následně stručně charakterizuje jednotlivé subtypy autismu jako je např. dětský autismus (= časný infantilní autismus, klasický autismus, Kannerův syndrom – F 84.0), Aspergerův syndrom (F 84.5), atypický autismus (F 84.1) a dětskou desintegrační poruchu (Hellerovu psychózu – F 84.3).

MUDr. Hana Ošlejšková v daném odborném článku hovoří i o komplexní diagnostice autismu, jež je založena na kooperaci psychologů, neurologů, genetiků, logopedů, popř. i ortopedů, očních lékařů, otorinolaryngologů a pediatriů. Dále definuje úlohu pediatra při včasné diagnostice autismu a prezentuje screeningový dotazník pro batolata ve věku od 1, 6 roku do 2 let s podezřením na autismus, jenž lze využít nejenom v pediatrické péči, ale i jako orientační diagnostický materiál pro komplexní ranou intervenci u dětí s poruchou autistického spektra.

Závěr článku je věnován nástinu terapie a podpory jedinců s autismem – možnostem symptomatické léčby formou psychiatrické farmakoterapie, behaviorální terapie, speciálně pedagogického vedení, jakož i činnosti některých sdružení a center zaměřených na odbornou podporu osob s autismem a jejich rodin.

Odborný článek lze považovat za základní sumář poznatků o autismu, jenž vytváří adekvátní teoretický základ pro pochopení medicínských dimenzí této pervazivní vývojové poruchy a vytváří tak základní prostor pro rozvoj speciálně pedagogické intervence. Autorka tohoto odborného pojednání čerpala zejména ze zahraničních zdrojů z oblasti psychiatrie, pediatrie, jež lze vzhledem k potřebám osob participujících na socializaci, edukaci a integraci osob s autismem vhodně doplnit o česky psanou publikaci Michala Hrdličky a Vladimíra Komárka Dětský autismus, jež vyšla v roce 2004 v nakladatelství Portál.

Mgr. Petra Bendová
Katedra speciální pedagogiky PdF UP
Olomouc